Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2022-0000563214

Datum
14 oktober 2022

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
D&B

Bijlage(n)
2

Aan Minister BZK
Van Constitutionele Zaken

nota

Kabinetsreactie op de Jaarlijkse rapportage CRM 2021

Aanleiding
Op 22 juni 2022 heeft het College voor de Rechten van de Mens zijn Jaarlijkse rapportage over het jaar 2021 uitgebracht. De rapportage, getiteld 'Een veilig publiek debat', richt zich op de druk waar het publieke debat onder staat als gevolg van bedreiging, intimidatie en in brede zin tegenwerking van journalisten en andere media-actoren. Bijgaand vindt u de concept-kabinetsreactie op deze rapportage. Dit concept is het resultaat van samenwerking met collega's van OCW, JenV en EZK. De kabinetsreactie wordt door u ondertekend en gaat uit mede namens de minister van JenV, de minister van OCW en staatssecretaris van OCW.

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd in te stemmen met de tekst van de kabinetsreactie en deze te ondertekenen. De kabinetsreactie zal dan worden verstuurd na akkoord van uw collega-bewindspersonen van JenV en OCW.

Kern
In de kabinetsreactie wordt een schets gegeven van de inhoud van de rapportage. Vervolgens worden de concrete aanbevelingen van het college één voor één behandeld. Deze aanbevelingen zijn aan het eind van deze nota weergegeven.

Toelichting
De rapportage richt zich primair op journalisten en 'andere media-actoren'. Hieronder verstaat het college personen die 'het publiek informeren over zaken van maatschappelijk belang, daar commentaar op leveren en de overheid en andere instanties aanspreken'. Het gaat hierbij o.a. om bloggers, vloggers, columnisten, burger-journalisten en experts. Omdat de problemen (agressie, intimidatie, bedreiging) die deze groep ervaart, ook wetenschappers en politici raken worden ook deze groepen waar van toepassing benoemd in de kabinetsreactie.

Verwijzingen naar lopend beleid
In de kabinetsreactie wordt naar aanleiding van de aanbevelingen gewezen op de volgende reeds bestaande publieke en private initiatieven die een veilig publiek debat ondersteunen:
- PersVeilig
- WetenschapVeilig

- Netwerk Weerbaar Bestuur
- Netwerk Mediawijsheid
- Praktijkcode tegen desinformatie

Belangrijkste appreciaties op aanbevelingen
In de kabinetsreactie worden naar aanleiding van de aanbevelingen de volgende appreciaties gegeven namens het kabinet:

- Nationale en Europese regelgeving is nodig om agressie en intimidatie die online plaatsvindt aan te pakken.
- Het is van belang dat bewustwording ontstaat over de negatieve weerslag van agressie en intimidatie op het publieke debat.
- Voor het vertrouwen in de vrije pers is het van belang dat journalisten integer te werk gaan en tegelijkertijd dat hun integriteit door politici en bestuurders niet oneigenlijk in twijfel wordt getrokken. Het kabinet ziet hierin voor zichzelf een voorbeeldfunctie.
- Het kabinet werkt aan extra mogelijkheden voor ondernemers in het algemeen en journalisten in het bijzonder om hun woonadres af te schermen in het handelsregister. Het kabinet overweegt dit ook voor het kadaster.
- Het kabinet zet in op aanpassing van het voorstel voor de Europese richtlijn tegen SLAPPs (Strategic Lawsuits Against Public Participation) zodat dit voorstel daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van hen die doelwit zijn van SLAPPs.
- Er ligt voor werkgevers van media-actoren ook een rol om veiligheid van hun werknemers te bevorderen.
- Er zijn o.a. in het kader van PersVeilig en Veilige Publieke Taak (Eenduidige Landelijke Afspraken) afspraken met politie en het Openbaar Ministerie gemaakt over onder meer prioritering van zaken en verhoging van de strafeis.

Overig
De kabinetsreactie en jaarrapportage leiden meestal niet tot veel aandacht in de Tweede Kamer, maar wordt soms wel betrokken in commissiedebatten over bv discriminatie of – in dit geval mogelijk – mediabeleid en desinformatie.

Op 8 december spreekt u bij het CRM vanwege het 10-jarig bestaan van het College. Deze jaarrapportage en de kabinetsreactie kunnen dan ook aan de orde komen.

In deze kabinetsreactie reageert u op de motie van de leden Van Haga en Van Weerdenburg waarin het kabinet wordt verzocht zich in te zetten voor het behoud van het vrije woord op sociale media. De gevraagde inzet wordt in de kabinetsreactie toegezegd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kabinetsreactie op de Jaarlijkse rapportage CRM 2021	
2	Jaarlijkse rapportage CRM 2021	
3	Motie Van Haga en Van Weerdenburg	

Annex: aanbevelingen CRM

1. Maak een coördinerend bewindspersoon verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een kabinetsbrede en integrale aanpak van agressie en intimidatie jegens journalisten en andere media-actoren, met specifieke aandacht voor risicogroepen.
2. Investeer in de capaciteit en kennis van professionals, waaronder rechtshandhavers en hulpverleners, die belast zijn met het tegengaan van agressie en intimidatie jegens journalisten en andere media-actoren.
3. Speel een actieve rol in de bewustwording van burgers als het gaat om hun verantwoordelijkheid voor het creëren van een veilig publiek debat.
4. Geef als overheidsfunctionaris en politieke bestuurder het goede voorbeeld en breng de veiligheid van journalisten en experts niet in gevaar door hun integriteit en geloofwaardigheid publiekelijk in twijfel te trekken.
5. Zorg dat het mogelijk wordt om de adresgegevens van alle journalisten en alle andere media-actoren die risico lopen, af te schermen in het Handelsregister en het Kadaster.
6. Behandel met voortvarendheid het wetvoorstel waarin het delen van persoonsgegevens met het doel te intimideren (doxing) strafbaar wordt gesteld.
7. Heroverweeg om specifieke wetgeving tegen Strategic Lawsuits Against Public Participation (SLAPPs) te ontwikkelen.
8. Maak werkgevers en opdrachtgevers bewust van hun verantwoordelijkheid om hun werknemers en opdrachtnemers te beschermen tegen agressie en intimidatie.
9. Voer de afspraken over opsporing en vervolging die gemaakt zijn in het kader van PersVeilig consistent uit.
10. Geef ook hoge prioriteit aan de opsporing en vervolging van agressie en intimidatie jegens andere media-actoren, onder wie experts en wetenschappers.
11. Reguleer de verantwoordelijkheden en verplichtingen van platformbedrijven op Europees en nationaal niveau, waarbij de balans tussen de vrijheid van meningsuiting en de bescherming tegen agressie en intimidatie in overeenstemming is met de mensenrechtelijke normen. Zet in op een zorgplicht voor platformen om strafbare en schadelijke content tegen te gaan en om transparantie over hun beleid en de uitvoering daarvan te garanderen.
12. Aan platformbedrijven:

Neem verantwoordelijkheid voor het creëren van een veilige online omgeving waarin mensenrechten het uitgangspunt zijn, door:

a. transparant te zijn over het beleid en de wijze waarop aan deze verantwoordelijkheid invulling wordt gegeven;
b. strafbare uitlatingen, waaronder bedreigingen van journalisten en andere media-actoren, van het platform te verwijderen;
c. adresgegevens van journalisten en andere media-actoren, en andere gevoelige informatie die hen in gevaar brengt, onverwijld te verwijderen.